

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 230. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm6725/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

en anderledes vid Kreds og paa en langt rimeligere Maade, end nogen af de andre saakaldte Filosofer paa Tronen; thi han kjendte sine Folk, det er: Franskmand og Italiener, til Bunds, og tog dem, som de var, og stræbte at gjøre herskende i hele Verden, hvad de ansaa for Dyd og Oplysning, og valgte dertil de mest hensigtsmæssige Midler; saa hvis der ikke i Evropa havde været en højere Tankegang og en dybere Følelse end Frankrigs og Italiens, da vilde han naat sin Hensigt og behersket Verden som *semper augustus*.

Og komme vi nu til Napoleons Øje paa Østerledet, Tog til Ægypten og Krav paa Middelhavet, da hæver han sig netop derved over sin Tids Anskuelse, tilhører derved det nittende Aarhundrede og det ny Tidsrum, der finder Verdenshistorien lige siden Korstogenes Dage smaalig og det klassiske Skolefuxeri tomt og kjedsommeligt, men vil virkelig lære at forstaa og forklare Oldtiden, hvad der ikke sker ved at tygge paa dens Pergamenter og slavisk efterligne dens Stil, men ved levende at tilegne sig dens Aand og Anskuelse og virke frit deri med alle de Hjælpe midler og al den Klarhed, de samlede Kundskaber, den fremskridende Forstands-Udvikling og de nye Opfindelser kan yde.

Betragte vi Toget til Ægypten fra dette Synspunkt, som ogsaa aabenbar var Napoleons, da kan vi vel ønske, det maatte løbet lykkeligere af, eller dog ej afskrækket Napoleon fra den store Heltebane, han herred betraadte; men aldrig kunde vi ønske det ugjort, heller ikke kalde det forgyæves; thi uden at tale om det kjendelige Udbytte for Øjeblikket, saa var Indtrykket paa hele Tidsalderen, det højere Sving, det gav selv Franskmands Tankegang, og den Retning, der allerede ved Togene til Algier og Grækenland er kjendelig fortsat, — det er en Frugt af Napoleons Tog, der bestandig mere vil klare Øjet for hans Storhed og forheje Tonen i hans Eftermæle.

Ægypten er lige saa lidt mit hellige Land i Oldtiden som Hadien i Middelalderen eller Frankrig i Nyaarstiden; men netop fordi jeg i Grunden hader disse Lande, og hvad der i dem gjaldt for Aand, for Oplysning og Størverk, derfor er jeg vis paa, at Efterslægten snarere vil finde den Tone, hvori jeg taler om Napoleon og hans Tog til Ægypten, for lav end for høj; men selv med den mindste Delagtighed i Skjaldesyn, maa man finde Napoleon Hovedet højere end sine Medbejlere, og Toget til Ægypten et Kæmpeskridt, hvorom man vel i Ludvig den fjortendes Tid havde drømt, men hvorpaa man knap havde rovet at tænke. Hvad vi nu se, var et af de besynderlige Forvarsler, store Verdensbegivenheder aldrig fattes: den franske Kong Ludvig den 9des Korstog til Ægypten i det 13de Aarhundrede, det havde siden alle til Napoleon betragtet som et afskrækkende Eksempel, saa man finder ikke en Gang, Ludvig den fjortende lagde Mærke til det Forslag, den berømte Leibnitz gjorde ham under hans Strid med Holland: heller at knække Republikken i Ægypten end at arbejde sig træt paa den i Evropa.

Meningen heraf var nemlig, at naar en evropæisk Magt besad Ægypten, da vilde den ostindiske Handel gaa sin gamle Vej over det røde Hav og Alexandrien, en Vej, der ikke var aflagt ved Opdagelsen af det gode Haabs Forbjærg, men ved Tyrkens og Mamelukkens Barbari; og det er i denne Henseende højest mærkværdigt, at Portugisernes Helt i det 16de Aarhundrede, Albuquerque, som grundfestede deres ostindiske Handel ved at odelægge Stabelstederne paa Ormus og den arabiske Kyst, selv erklærede, det vilde i Tidens Længde ikke hjælpe, med mindre man kunde grave Nilen af, saa den nødtes til at løbe ud i det røde Hav, i Steden for at gøre Ægypten frugtbar og bane Vej til Middelhavet. Dette ærketyranniske Indfald: i Bund og Grund at odelægge Verdens frugtbareste Land, for at sikre sit Folk den ostindiske Handel,

